

METGE I
SOCIETAT
4.

Handwritten text, possibly a signature or name.

Tortosa (Baix Ebre, 1922)

► FRANCESC TODÓ. Va guanyar els primers premis del Saló de Pintors joves de Barcelona, el 1943 i 1944. A la dècada dels quaranta realitza algunes exposicions individuals i participa en el 1r Saló Octubre junt a artistes reconeguts i d'altres, com Tàpies, Guinovart o Ràfols Casamada, que començaven a obrir-se camí.

El 1952 guanya el Premi de Gravat Rosa Vera i el de pintura a l'Exposició Internacional de Tortosa. El 1954 obté el Premi Especial de dibuix del 3r Saló de Jazz de Barcelona. Diverses beques li permeten de viatjar per França, Bèlgica, Holanda i Anglaterra.

Més tard, inicia una etapa de col·laboració amb d'altres disciplines artístiques, com arquitectura, literatura, poesia i música. Entre 1959 i 1968 realitza diversos murals. Després de l'exposició del 1961 a la Sala Gaspar, apareixen dos llibres: «Homenatge a Todó», amb textos de Pere Quart, Salvador Espriu, Joan Perucho, Gabriel Ferrater, Joaquim Horta, Francesc Vallverdú i Miquel Bauçà i música de Manuel Valls, i «Tres ensayos poéticos sobre la pintura de Todó», amb escrits d'Oriol Bohigas, Josep M. Castellet i Cesáreo Rodríguez Aguilera.

Realitza els decorats i figurins de l'òpera de Xavier Montsalvatge «Una voz en off» i col·labora igualment en el «Bestiari» de Pere Quart. El 1969 és nomenat professor de la Secció de Belles Arts de la Universitat dels Andes, a Bogotà. Aprofita aquesta estada a Colòmbia per fer-hi un parell d'exposicions i una a Mèxic.

Des del 1977 ha intensificat la pràctica de l'aquarel·la i ha realitzat una producció abundant en el camp del gravat. ◀

EDITORIAL

Hem de pagar pels errors però no pels fracassos 3

OPINIÓ

Dona i metges 4
TERESA PÀMIES

Quan les lletres bandegen la medicina 6
CARLES SENTÍS

DEBAT

Els presidents aposten pel futur dels Col·legis Professionals 8

JOSEP ANTRÀS
JAUME DURÓ
JOSEP M. GRAS
VALENTÍ PICH
CARLES PONSÀ
RAMON TRIAS RUBIÈS

INFORME DOSSIER

Introducció 16

M. ÀNGELS TRESERRA

Demografia de l'envelliment a Catalunya 17

ANNA CABRÉ I PLA
JAUME CANELA I SOLER

Aspectes sociobiològics de l'envelliment. Elements conceptuals 18

FRANCESC XAVIER ALTARRIBA MERCADÉ

Aspectes sanitaris mèdics 21

JAUME PADRÓS
PERE ROIGÉ

Aspectes sanitaris: Farmàcia 22

DOLORS LLEVADOT

Aspectes planificadors i finançament públic de l'atenció socio-sanitària 23

BERTA LLORENS

PENSAMENT MÈDIC

El retrobament de la subjectivitat 24

GONÇAL LLOVERAS

ENTREVISTA

Passeig per mig segle d'història de la mà d'un internista 26

Josep Alsina i Bofill, enamorat del país 26
JOSEP M. PASCUAL

CULTURA

Una dona no és un home 33

ISABEL-CLARA SIMÓ

La naixença del «Laboratorio Microbiológico Municipal» en el marc de l'exposició a Barcelona el 1888 37

FELIP CID

J. SÁNCHEZ ALDEGUER

Ciència ficció o prerealitat? 39

ROSA FABREGAT

El gran teatre del Liceu, avui i ahir 40

ROGER ALIER

Woody Allen, un pacient que ens diagnostica 43

JOSEP M. LÓPEZ LLAVÍ

El vici pactat del dissabte a la tarda 46

ASSUMPCIÓ MARESMÀ

FUTUR

Espectrometria de masses 47

JOSEP M. TURA I SOTERAS

Aspectes Sociobiològics de l'envelliment.

Elements conceptuals

La primera regla per a perllongar la vida és conservar-la (Rubner).

Com que la salut és, fonamentalment, un fet de transcendència social, podríem definir-la com «aquella capacitat per a la funció orientada al Benestar»; recollint, amb aquesta breu però compacta definició, les principals posicions dels experts H. San Martín, M. Terris; i si hi afegíssim que «tota definició de salut hauria d'incloure la capacitat d'adaptació humana», incorporariem les afirmacions de Dubos i Lambert.

L'envelliment el podríem definir com: «aquell procés d'hipofuncionalitat progressiva associat a la vida». Envel·lir és adaptar-se de la millor manera possible a un seguit seqüenciat de mancances, tot optimitzant paral·lelament, com ens diu Baltes, les capacitats que encara siguin reals o potencialment funcionals. Si la «salut és capacitat de funció orientada al Benestar de manera ecològicament adaptativa», l'envelliment es trobarà relacionat amb el concepte de Salut, a l'ésser definit com a un afebliment de la funció, per tant podrem abordar-lo amb els mateixos criteris propis de la Salut Pública; és a dir: *Potenciar la promoció de la Salut*, (en aconseguir-ho es retardarà la mortalitat i es reduirà la morbiditat del fet d'envel·lir). *Prevenió de la malaltia*, (en aquest cas es reduirà la cronicitat en l'envelliment, que tant afecta indirectament a la situació dels hospitals d'aguts, ja que un 80 % dels subjectes majors de 65 anys pateixen almenys un problema de cronicitat). *Intervenció terapèutica* es un sentit no restrictiu, és a dir, abraçant, en el millor dels casos, un criteri etiològic o simplement reduint el dolor i el malestar en els altres, el que immediatament es traduirà en un increment del confort i de la qualitat de vida. *La Rehabilitació i La Incorporació de pròtesis* en una orientació integral, és a dir que incloguin tant objectes físics que permetin en el possible que la disfunció no es tradueixi en discapacitat, com d'altres de diferents nivells i categories.

La vellesa, per altra banda se'ns manifestaria com una pretesa etapa de legitimació social del fet personal d'envel·lir en un sentit bio-psicològic. La vellesa és, a la nostra societat, aquella etapa caracteritzada per la jubilació en l'assalariat, (els professionals liberals que exerceixien com a tals gestionen un altre tipus de jubilació, i per tant de vellesa), la jubilació és avalada socialment per l'edat cronològica, la qual no és una dada científicament inferible del real estat d'envel·liment psicofisiològic del subjecte, ja que el propi fet d'envel·lir depèn a més d'altres variables. (Qualitat de vida, nutrició, estil de vida, factors de risc, estatus socioeconòmic...). L'edat cronològica s'ha instrumentalitzat sovint com una dada objectiva, traduïble en mite justificador d'actituds i mesures retuladores i classificadores dels individus, legítimat conductes socials d'un marcat caire economicista i reduccionista.

El gran repte que conforma la nostra prospectiva geronto-

lor social i el sentiment d'autoestima i afectant negativament el «self». (És necessari, per tant, dimensionar totes les intervencions des de l'exterior en la línia d'afavorir que l'augment d'existència biològica aconseguit adquireixi sentit en una major qualitat de vida orientada al Benestar). Per altra banda, també s'observa entre les conseqüències dels dèficits de les persones grans un increment tant de les seves necessitats com de les urgències de què aquestes han d'ésser satisfetes, i que es produeix, com a conseqüència, un augment del grau i de la intensitat de dependència que, des d'una òptica clínica-social, la podríem diferenciar en:

1. *Deficiència*: Pèrdua o anormalitat d'una estructura anatòmica, fisiològica o psicològica. Implica: factors d'intel·ligència de la parla, dels diferents sentits, dèficits fisiològics músculo-esquelètics, de la posició estàtica, i reagrupant implica també les generalitzades.

2. *Discapacitat*: Projecció de la deficiència d'un subjecte a nivell de la possibilitat d'acció, contràriament al que succeeix a la majoria com a normalitat. Les podríem classificar en: De l'expressió i comunicació, del comportament, de l'autonomia, (locomoció, higiene, control personal), de l'orientació temps-espai, típiques i de personalitat, dels factors aptitudinals estàndards, i les de base restrictiva dins d'un col·lectiu pretesament normal-sa.

3. *Disfunció*: Manifestació operativa de tota deficiència o discapacitat. Pot permetre la possibilitat d'incorporar pròtesis en sentit ampli, (tècniques humanes o institucionals). Les disfuncions les podríem classificar a la vegada en objectives i/o subjectives.

4. *Minusvàlua*: Conseqüència i realització en la dimensió social de tota deficiència, discapacitat o disfunció; la qual o les quals provoquen un desavantatge al subjecte que les pateix, en relació amb els altres individus considerats com a normals. En realitat observem que, a la nostra societat el canvi funcional tecnològic de base econòmica, no ha provocat un canvi estructural social de base ideològica que li aporti